

Людиноцентристські пріоритети державного управління якістю освіти

Наталія Грабовенко, Міжрегіональна Академія управління персоналом

У статті розглянуто державно-управлінський аспект людиноцентристської парадигми реформування освіти та освітньої діяльності в Україні, підвищення її якості.

Визначено мету освіти як соціального інституту на даному етапі розвитку суспільства – забезпечення входження людини в соціальний світ, її продуктивна адаптація у цьому світі. Доведено, що загальною основою сучасної стратегії розвитку освіти виступає гуманістична концепція, суть якої полягає у визнанні людини як найвищої цінності, пріоритету її прав на вільний розвиток і повноцінну реалізацію здібностей та інтересів; формування компетентнісного підходу.

Показано, що об'єктивна логіка розгортання сучасного соціально-політичного і культурного життя перетворює гуманізм у новий тип світогляду – людиноцентризм, який розглядається як актуалізація гуманістичних тенденцій, відхід від раціоналізованих прагматичних імперативів.

Доведено необхідність з боку органів державної влади у принципово новому підході до освіти як до надскладної системи, яка самоорганізується і взаємодіє з іншими соціальними системами. Визначено пріоритетні напрями державного управління якістю освіти в сучасних умовах. Нова модель державного управління має бути представлена у вигляді системи управління якістю освіти, її розвитком, спираючись на світоглядну парадигму людиноцентризму.

Визначено основні аспекти розвитку якості освіти: соціоцентристський, культуроцентристський, людиноцентристський змістовний.

Ключові слова: *принципи, функції, публічна служба, державна служба, державне управління, публічне управління, публічні особи, технології публічної служби*

People-centered priorities of public quality management

Natalia Hrabovenko, Interregional Academy of Personnel Management

The article discusses the state and administrative aspects of the human-centered paradigm of reforming education and educational activities in Ukraine, improving its quality.

The goals of education as a social institution at this stage of the development of society are defined - ensuring a person's entry into the social world, his productive adaptation in this world. It is proved that the basis of the modern strategy for the development of education is the humanistic concept, the essence of which is the recognition of a person as the highest value, priority of rights to free development and the full realization of abilities and interests; formation of a competency-based approach.

It is shown that the objective logic of the unfolding of modern sociopolitical and cultural life turns humanism into a new type of worldview - human centrism, which is seen as the actualization of humanistic tendencies, a departure from rationalized pragmatic imperatives.

It substantiates a fundamentally new approach of public authorities to education as a complex, self-organizing system that interacts with other social systems. Priority areas of state management of the quality of education in modern conditions are identified. A new model of public administration should be presented in the form of a system for managing the quality of education and its development, based on the worldview paradigm of human centrism.

The main aspects of the development of the quality of education are identified: sociocentric, culture-centric, and human-centered content.

Keywords: *human-centrism, quality of education, state management of the quality of education, competence, development*

Человекоцентристские приоритеты государственного управления качеством образования

Наталья Грабовенко, Межрегиональная Академия управления персоналом

В статье рассмотрены государственно-управленческие аспекты человекоцентристской парадигмы реформирования образования и образовательной деятельности в Украине, повышения его качества.

Определены цели образования как социального института на данном этапе развития общества – обеспечение вхождения человека в социальный мир, его продуктивная адаптация в этом мире. Доказано, что основой современной стратегии развития образования выступает гуманистическая концепция, сущность которой заключается в признании человека как высшей ценности, приоритета прав на свободное развитие и полноценную реализацию способностей и интересов; формирование компетентностного подхода.

Показано, что объективная логика развертывания современной социально-политической и культурной жизни превращает гуманизм в новый тип мировоззрения – человекоцентризм, который рассматривается как актуализация гуманистических тенденций, уход от рационализированных прагматических императивов.

Обосновывается принципиально новый подход органов государственной власти к образованию как к сложной, самоорганизующейся системе, которая взаимодействует с другими социальными системами. Определены приоритетные направления государственного управления качеством образования в современных условиях. Новая модель государственного управления должна быть представлена в виде системы управления качеством образования, его развитием, опираясь на мировоззренческую парадигму человекоцентризма.

Определены основные аспекты развития качества образования: социоцентристский, культуроцентристский, человекоцентристский содержательный.

Ключевые слова: *человекоцентризм, качество образования, государственное управление качеством образования, компетентность, развитие*

Постановка проблеми

Сьогодні в усіх передових країнах світу освіта розглядається як ключовий фактор стабільності і розвитку суспільства. Інвестиції в освіту вважаються найперспективнішими через її як економічну, так і соціальну значущість. Оновлення та розвиток освіти пов'язані з підвищенням її якості, яка, у свою чергу, визначає якість життя людини і суспільства. Отже, актуальність проблематики статті зумовлена двома факторами: по-перше, значущістю соціального інституту освіти – у зв'язку з ухваленням нового законодавства відповідно з'явився і новий порядок державного регулювання освітніх і тісно пов'язаних з ними інших суспільних відносин, зокрема, впроваджуються інновації в галузі державного управління системою освіти, тому, необхідні подальші наукові дослідження проблем та особливостей здійснення даного регулювання і управління. По-друге, важливістю державного управління освітою як одного із засобів забезпечення її якості.

Аналіз досліджень і публікацій

Сутність, теоретико-методологічні засади та різноманітні аспекти державного управління вивчали у своїх працях Г. Атаманчук, В. Бакуменко, О. Луньов, В. Малиновський, Н. Нижник, О. Романюк, Ю. Тихомиров та інші дослідники. Питання підвищення ефективності державного управління досліджували Т. Безверхнюк, Н. Діденко, В. Луговий, В. Майборода, С. Майборода, О. Поважний та інші. Окремі аспекти державного управління якістю освіти висвітлювали Ж. Делор, В. Хутмакер, Т. Шамова, А. Шляйхер. Однак проблема створення цілісної системи державного управління якістю освіти у вітчизняному науковому середовищі ще не здобула належного теоретичного обґрунтування.

Мета дослідження – державно-управлінський аспект людиноцентричної парадигми реформування освіти та освітньої діяльності в Україні, підвищення її якості.

Теоретичну та методологічну основу

даної проблематики становлять основні принципи соціальної філософії, історико-порівняльні моделі суспільного розвитку, розроблені представниками політичної, історичної та філософської науки.

Виклад основного матеріалу

Якість освіти – поняття багатоаспектне. Закон України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 надає таке визначення цього поняття: «Якість освіти – це відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг» [9]. Т. Хлебнікова зосереджується на тому, що в статистичному плані якість освіти – це ступінь відповідності конкретного освітнього результату ідеальній моделі результату діяльності [11]. Крім того, якість освіти розглядається ще і як сукупність властивостей освіти [6], що визначають її здатність задовольняти відповідні потреби особистості, суспільства, держави відповідно до призначення освіти. Найбільш точним у концептуальному розумінні, на нашу думку, є визначення якості освіти, сформульоване Е. Коротковим: «Якість освіти – це комплекс характеристик освітнього процесу, що визначають послідовне та практично ефективне формування компетентності та професійної свідомості» [5].

На наш погляд, поняття якості освіти не може і не повинно розглядатися тільки на основі власне освітніх параметрів, оскільки освіта – це широка соціально-економічна і соціально-культурна категорія. Це одна з найбільш важливих сфер суспільства і держави, яка визначає економічний, інтелектуальний та моральний потенціал країни. Тому цілком очевидно, що оцінюватися якість освіти має, зокрема, і за допомогою критеріїв, які перебувають поза сферою освіти. У цьому сенсі якість освіти корелює з такими глобальними категоріями, як рівень життя, економічний потенціал країни, динамізм суспільства, його здатність адаптуватися до умов, що змінюються в світі тощо.

Загальна основа сучасної стратегії розвитку освіти – гуманістична концепція, суть якої – беззастережне визнання людини

як найвищої цінності, пріоритету її прав на вільний розвиток і повноцінну реалізацію здібностей та інтересів. Для гуманістичної системи цінностей є характерним пріоритет виховних цілей над цілями навчання, що відповідає глибинним витокам національної педагогічної культури, для якої «будівництво внутрішнього світу людини», її душі, морального стрижня в історії України було значно важливішим, ніж володіння певним багажем знань. Об'єктивна логіка розгортання сучасного соціально-політичного і культурного життя перетворює гуманізм у новий тип світогляду – людиноцентризм, який розглядається як актуалізація гуманістичних тенденцій, відхід від раціоналізованих прагматичних імперативів.

Щоб позбутися гуманізму абстрактного, декларативного, спекулятивного, необхідно спиратися на гуманістично орієнтований прогноз і соціально-педагогічне проектування в масштабах регіону, міста, району та закладу освіти; забезпечити розвиток системи загалом і кожного суб'єкта цієї системи, кожної людини зокрема. Правильно організована децентралізація управління освітою, як показує досвід передових країн, дозволяє підвищити відповідальність і розвинути новаторський потенціал кожного закладу освіти.

Людиноцентричні пріоритети реформи освіти розвивають і культивують поліфонічний тип пізнання, який долає наукоцентризм (прагматизм) людського буття. Основною методологією сучасного типу мислення виступають знання і творчість.

Історично традиційна практика життєдіяльності людини будувалася за методом спроб і помилок. Можна було зробити кілька невдалих спроб, перш ніж знайти правильне рішення. Сучасні масштаби людського життя є такими, коли кожне рішення, реалізоване у життя, незворотнім чином може змінити початковий стан навколишнього середовища.

У попередні історичні періоди майбутнє уявляло собою збільшену або зменшену копію сьогодення, тобто майбутнє будувалося із матеріалу історії засобами сьогодення. На сучасному етапі розвитку

суспільства майбутнє виступає об'єктом свідомого соціального проектування, в основу якого закладаються певні тенденції, що діють у сьогоденні.

Якщо традиційний підхід до майбутнього людства визначався винятково технологічними можливостями сьогодення, прагматичними цілями, технократичним підходом, то в сучасних умовах різко зростає роль етичної та людиноцентричної концепцій, що лежать в основі життєдіяльності суспільства і є визначальними в ухваленні рішень. Традиційна система діяльності орієнтувалася на стійку систему знань, умінь і навичок. В сучасних умовах, коли період актуальності знань в окремих галузях скоротився до 3–5 років, знання в традиційному сенсі вже не можуть виступати в якості результатів навчання здобувача освіти. Виникає питання пошуку нового кванта знання, що має підвищену стійкість стосовно змін, що відбуваються.

Традиційна система життєдіяльності людини була пов'язана із розмноженням раніше знайдених рішень, творча компонента в ній була присутня в незначній мірі. Сьогодні необхідно побудувати таку модель освітнього процесу, яка в масовому порядку дозволяла б людям розкривати і розвивати свій творчий потенціал.

Усі перераховані ознаки і вимоги в минулій практиці людства сьогодні вимагають кардинального перегляду всієї системи традиційних уявлень про прогрес і про роль освіти в ньому. Осмислення цих уявлень на сучасному етапі здійснюється в ході розробки національної стратегії і програми розвитку освіти, забезпечення її якості, які задають напрямки державної освітньої політики.

Оновлення змісту освіти відбувається в умовах децентралізації державного управління, широкої автономізації закладів освіти, розвитку варіативності освітніх послуг і диференціації навчання, підвищення зацікавленості педагогів у дослідницькій, експериментальній діяльності. Посилюється тенденція створення нових типів і видів освітніх установ; розширення спектра освітніх послуг з урахуванням соціального замовлення.

На думку науковців [2], успіху реформ у галузі освіти сприятиме взаємодія і узгод-

женість цілей і очікуваних результатів між трьома основними суб'єктами освітньої діяльності, а саме: місцевих громад, зокрема батьків, керівників підприємств та педагогів; органів державної влади; міжнародного співтовариства. Недостатньо активна участь будь-кого із вищезгаданих партнерів у галузі освіти призводить до неефективності або провалу реформ, що запроваджуються. Активна участь громадськості, постійний діалог держави і місцевих громад щодо вирішення питань, пов'язаних з реформуванням освіти, підвищенням її якості з використанням засобів масової інформації, проведенням дискусій всередині громади, просвітою батьків; впровадження передового міжнародного досвіду із врахуванням національних освітніх традицій і цінностей є гарантом розвитку освіти загалом.

Нові вимоги сьогодні пред'являються і до змісту підготовки викладачів усіх рівнів освіти: доступність до безперервної освіти впродовж життя, підвищення статусу освітян, і перш за все, які працюють у галузі базової освіти; активна увага педагогів до життя малозабезпечених соціальних верств і маргінальних сімей, сприяння більш успішному залученню молоді до життя в суспільстві.

Позитивні загалом процеси реформування системи освіти в даний час мають і негативні наслідки, а саме: порушення збалансованості змісту освіти, перенавантаження здобувачів освіти, зниження якості освіти тощо. Ситуація ускладнюється економічною нестабільністю, нерегулярним і неповним фінансуванням системи освіти, що призводить до занепаду матеріально-технічної бази освітніх закладів, відтоку педагогічних та науково-педагогічних кадрів, ускладнення організації їх підготовки і перепідготовки тощо. Виникає неузгодженість очікувань між закладами освіти та споживачами послуг стосовно якості освіти. Тому реформа освіти в Україні серед пріоритетів передбачає підвищення її якості.

Сьогодні з боку органів державної влади з'являється необхідність у принципово новому підході до освіти як до надскладної системи, яка самоорганізується і взаємодіє з іншими соціальними системами. У цих умо-

вах необхідно чітко визначити цілі і завдання освіти, усвідомити принципи і напрями її розвитку, обґрунтувати заплановані організаційні, соціально-економічні та змістовні інновації, проводити фундаментальні дослідження в поєднанні з педагогічною практикою.

Комплексне вирішення вищенаведених завдань передбачає створення єдиної, розрахованої на тривалу перспективу стратегії розвитку освіти, забезпечення її якості.

Отже, державне управління якістю освіти в сучасних умовах є зорієнтованим, перш за все, на вирішенні таких питань:

- формування такої якості освіти, яка б задовольняла освітні потреби громадян України у XXI столітті;

- забезпечення доступності до якісної освіти на всіх рівнях освіти;

- забезпечення освітнього процесу всіх рівнів освіти якісними засобами навчання: книгами, підручниками, методичною літературою; сучасним обладнанням;

- створення сприятливого для розвитку особистості культурного та економічного середовища в закладах освіти;

- розробка гнучких навчальних та освітніх програм, спрямованих на формування та розвиток здібностей, притаманних здобувачам освіти [1; 2].

На нашу думку, саме якість освіти має стати метою державної освітньої політики. А нова модель державного управління має бути представлена у вигляді системи управління якістю освіти, її розвитком, спираючись на світоглядну парадигму людиноцентризму.

Як відомо, розвиток – це процес закономірних, необоротних якісних змін у системі, і характеризувати результати розвитку можна тільки, використовуючи категорію якості освіти як соціально-педагогічну. Більш конкретно якість освіти має відповідати:

- потребам розвитку соціуму, економіки і суспільства, якості населення, якості життя (соціоцентристський аспект);

- вимогам відтворення національної культури, формування в просторі освіти «людини культури», відтворення кадрового потенціалу культури (культуроцентристський аспект);

- запитам особистості, «моделі якості

людини», створеної українською культурою та історією, якості патріотичного, культурно-духовно-морального виховання в системі освіти (людиноцентристський аспект);

- якості змісту вищої освіти, що відбиває рівень фундаментальної та професійно-спеціалізованої підготовки (змістовний аспект) [12].

Вирішення даної проблематики можливе лише із залученням у систему державного управління ідей наукового осмислення проблеми якості освіти, усвідомлення того, що сьогодні вирішальну роль відіграє професіоналізм, професійна свідомість, орієнтована на якість.

Метою освіти як соціального інституту сьогодні виступає, перш за все, забезпечення входження людини в соціальний світ, її продуктивна адаптація у цьому світі. Тому останнім часом відбувається різка переорієнтація оцінки результату освіти з понять «освіченість», «вихованість» на поняття «компетентність».

Останнє поняття формує компетентнісний підхід в освіті замість класичного підходу, орієнтованого на ЗУНи (знання, уміння, навички). Освіта, орієнтована на компетентності (competence-based education – CBE), сформувалася в 70-х рр. у США [3].

У доповіді Міжнародній комісії з освіти для XXI століття «Освіта: прихований скарб» французький політичний діяч Ж. Делор, сформулювавши «чотири стовпи», на яких ґрунтується освіта: навчитися пізнавати, навчитися робити, навчитися жити разом, навчитися жити, визначив у такий спосіб основні глобальні компетентності [2].

Науковець В. Хутмахер виокремлює п'ять ключових компетентностей (key competencies), опанування якими, на його думку, надає людині, перш за все, відповіді на запитання «знаю, як», а не «знаю, що», а саме:

- політичні та соціальні компетентності (здатність брати відповідальність, брати участь в ухваленні групових рішень, розв'язувати конфлікти ненасильницьким шляхом, брати участь у підтримці і поліпшенні демократичних інститутів);

– компетентності, пов'язані із життям у багатокультурному суспільстві. Для того щоб попереджати прояви расизму і ксенофобії, нетолерантності, освіта має «збагатити» молодих людей міжкультурними компетенціями, такими як прийняття відмінностей один одного, повага до інших людей і здатність жити із представниками інших культур, мов і релігій;

– компетентності, які належать до володіння усною та письмовою комунікаціями з акцентом на те, що тим людям, які не володіють ними, загрожує соціальна ізоляція;

– компетентності, пов'язані із зростанням інформатизації суспільства. Володіння цими технологіями формує критичне мислення стосовно інформації, яка поширюється мас-медійними засобами та рекламою;

– здатність навчатися впродовж життя в контексті як особистісного професійного, так і соціального [4].

Отже, ключові компетентності визначають соціокультурний аспект якості освіти в сучасному суспільстві, дозволяють реалізувати засобами стандарту освіти особистісну орієнтацію освіти, її діяльнісно-практичну та культурологічну складову, зберігши традиційну фундаментальність і універсальність. Такий людиноцентристський підхід розглядає освіту як спосіб становлення, реалізації нової людини, розвиток якої базується на загальності, багатогранності, багатстві всіх її здібностей, можливостей, талантів, ресурсів і потенцій.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

1. Белова Л. О. Якісна освіта як запорука якості життя населення // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2016. – Вип. 4 (54). – С. 8-17.
2. Делор Ж. Образование: сокрытое сокровище. – UNESCO, 1996. – С.37. – Режим доступу : <https://www.ifap.ru/library/book201.pdf>.
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Hutmacher, Walo. Key competencies for Europe // Report of the Symposium Berne, Switzerland 27-30 March, 1996. Secondary Education for Europe Project. Council for Cultural Cooperation (CDCC), Strasburg, 1997. - P.11.
5. Коротков Е. Концепція якості освіти. – Режим доступу: <http://ru.osvita.ua/school/method/1342/>.
6. Моніторинг в управлінні навчальним закладом / О. М. Касьянова. Управлінський супровід моніторингу якості освіти / Т. Б. Волобуєва. – Х.: Основа, 2004. – 96 с. – (Бібліотека журналу «Управління школою»; вип. 1 (13).
7. Поступна О. В. Університетська освіта: навч. посіб. і термінол. слов. для студ. вищ.навч. закладів екон. спрямування. – Харків: НУЦЗУ; Міська друкарня, 2011. – 310 с.
8. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25 черв. 2013 р. № 344/2013. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
9. Про освіту: Закон України від 5 верес. 2017 р. № 2145-VIII. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
10. Створено Державну службу якості освіти України – рішення уряду. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/18>

Соціально успішна людина постає як критерій і мета системи освіти. Побудова ідеальної моделі майбутньої людини базується на аналізі перспектив розвитку суспільства загалом і вимог, які воно буде ставити перед людиною. Узагальнюючи, можна назвати риси так званого «ідеального образу» людини, які має сформувати освіта: відкритість до експериментів, інновацій і змін; вміння знаходити і обробляти інформацію; здатність критично мислити і приймати самостійні рішення; уміння планувати майбутні дії для досягнення прогнозованих цілей як у громадському, так і в особистому житті; добре сформовані якості комунікації; нематеріальна мотивація. Це ідеальна модель сучасної освіченої людини є критерієм, за яким формується зміст, організаційна система і методологія освіти. Сучасний суб'єкт освітнього процесу повинен мати можливість вибірково отримувати знання на основі тільки йому властивих мотиваційних стратегій. Освіта має сприяти перетворенню людини в суб'єкт сучасного історичного процесу.

Висновки

Відсутність теоретико-методологічного вирішення проблеми державного управління якістю освіти спричинює невирішеність проблем у практичних розробках цього питання.

До перспектив подальших розвідок у цьому напрямі ми відносимо концептуальне обґрунтування процесу державного управління якістю освіти.

news/stvorenoderzhavnu-sluzhbu-yakosti-osviti-ukrayini-rishennya-uryadu.

11. Хлебнікова Т. М. Кваліметричний підхід до вивчення якості вищої освіти // Теорія та методика управління освітою. – Київ: Ун-т менеджменту освіти НАПН України, 2011. – Вип. 5. – Режим доступу: <http://tme.umo.edu.ua/docs/5/11hleqhe.pdf>.

12. Хуторской А.В. Определение общепредметного содержания и ключевых компетенций как характеристика нового подхода к конструированию образовательных стандартов. – Режим доступа: <http://www.eidos.ru/journal/2002/0423.htm>.

13. Шамова Т. И. Управление образовательными системами : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Т. И. Шамова, П. И. Третьяков, Н. И. Капустин. – М. : ВЛАДОС, 2002. – 320 с.

REFERENCES

1. Bjelova, L. O. (2016). Jakisna osvita jak zaporuka jakosti zhyttja naselennja [Quality education as a key to the quality of life of the population]. *Teorija ta praktyka derzhavnogho upravlinnja.*, 4 (54), 8-17. Kharkiv: Vyd-vo KharRI NADU "Maghistr" [in Ukrainian].

2. Delor, Zh. (1996). *Obrazovanie: sokrytoe sokrovishche [Education: hidden treasure]*. UNESCO. Retrieved from: <https://www.ifap.ru/library/book201.pdf> [in Russian].

3. Kremenj, V. Gh. (Ed.). (2008). *Encyklopedija osvity [Encyclopedia of Education]*. Kyiv: Jurinkom Inter [in Ukrainian].

4. Hutmacher, Walo. (1997). Key Competencies for Europe. *Report of the Symposium (Berne, Switzerland, March 27-30, 1996)*. A Secondary Education for Europe Project. Secondary Education for Europe. Strasbourg.

5. Korotkov, E. *Koncepcija jakosti osvity [Education quality concept]*. Retrieved from: <http://ru.osvita.ua/school/method/1342/> [in Ukrainian].

6. Kasijanov, O. M., Volobujeva T. B. (2004). *Monitoryng v upravlinni navchalnym zakladom [Monitoring in the management of the educational institution]*. Kharkiv: Osnova [in Ukrainian].

7. Postupna, O. V. (2011). *Universytetska osvita: navch. posib. i terminol. slov. dlja stud. vyssh.navch. zakladiv ekon. sprjamuvannja [University education]*. Kharkiv: NUCZU; Misjka drukarnja [in Ukrainian].

8. *Pro Nacionaljnu strategiju rozvytku osvity v Ukrajini na period do 2021 roku: Ukaz Prezidenta Ukrajiny vid 25 cherv. 2013 r. № 344/2013* [On the National Strategy for the Development of Education in Ukraine until 2021: Decree of the President of Ukraine from June 25, 2013 No. 344/2013]. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> [in Ukrainian].

9. *Pro osvitu: Zakon Ukrajiny vid 5 veres. 2017 r. № 2145-VIII* [On education: Law of Ukraine of September 06, 2017 No. 2145-VIII]. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].

10. *Stvoreno Derzhavnu sluzhbu yakosti osvity Ukrajiny – rishennja urjadu [The State Service for Quality of Education of Ukraine was created - the decision of the government]*. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/news/stvorenoderzhavnu-sluzhbu-yakosti-osviti-ukrayini-rishennya-uryadu> [in Ukrainian].

11. Khljebnikova, T. M. (2011). Kvalimetrychnyj pidkhid do vyvchennja jakosti vyshhoji osvity [Qualimetric approach to the study of the quality of higher education]. *Teorija ta metodyka upravlinnja osvitoju*, 5. Kyiv: Un-t menedzhmentu osvity NAPN Ukrajiny. Retrieved from: <http://tme.umo.edu.ua/docs/5/11hleqhe.pdf> [in Ukrainian].

12. Khutorskoj, A.V. *Opredelenye obshhepredmetnogho soderzhanyja y kljuchevkh kompetencyj kak kharakterystyka novogho podkhoda k konstruirovanyju obrazovatelnykh standartov [Defining subject-matter content and key competences as a characteristic of a new approach to the design of educational standards]*. Retrieved from: <http://www.eidos.ru/journal/2002/0423.htm> [in Russian].

13. Shamova, T. Y. (2002). *Upravlenye obrazovatelnyimi systemami : ucheb. posobyje dlja stud. vyssh. ucheb. zavedenij [Management of educational systems]*. M. : VLADOS [in Russian].

Грабовенко Наталія Валеріївна

Кандидат педагогічних наук, доцент
Міжрегіональна Академія управління персоналом
03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2

Email: natagrabovenko@ukr.net

Hrabovenko Natalia

Ph.D. of Pedagogic Sciences, Assoc. Prof.
Interregional Academy of Personnel Management
2, Frometivska Str., Kyiv, 03039, Ukraine

ORSID: 0000-0001-8896-1292

Цитування: Грабовенко Н. В. Людиноцентристські пріоритети державного управління якістю освіти / Н. В. Грабовенко // Аспекти публічного управління. – 2019. – Т. 7 – № 8. – С. 13-19.

Citation: Hrabovenko, N.V. (2019). Liudynotsentristyski priorytety derzhavnogho upravlinnia yakistiu osvity [People-centered priorities of state quality management of education]. *Public administration aspects*, 7 (8), 13-19.

Стаття надійшла / Article arrived: 10.07.2019

Схвалено до друку / Accepted: 12.08.2019